

необхідно визначити місце та значення теми дисципліни, що вивчається для досягнення найближчих та перспективних цілей. У цьому випадку викладач повинен логічно структурувати матеріал з метою підготовки лікаря-професіонала. Таке використання структурно-логічних професійно орієнтованих схем дає добрий результат.

Контроль засвоєння студентами навчального матеріалу з анатомії людини проводиться в межах 5 модулів. До переваг модульного контролю належать: об'єктивність оцінювання усіх видів діяльності, що виконують студенти; регулярність оцінювання усіх видів та форм діяльності; стимулювання навчальної діяльності студентів впродовж усього терміну вивчення предмету.

Студент самостійно може регулювати вивчення модуля: набрати високий рейтинг завдяки систематичній роботі на усіх практичних заняттях. Демонстрація практичних навичок з використанням вологих препаратів, як форма контролю знань, допомагає викладачу об'єктивно оцінити кожного студента. Після кожного заняття оцінки виставляються у журнал відповідно до розроблених критеріїв, які відомі студентам.

Також в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу зростає роль самостійної роботи. Усі необхідні інформаційні матеріали підготовані для іноземних студентів англійською мовою та доступні для навчання дистанційно в системі Moodle, що дозволяє їм отримувати доступ до інформації у будь-який час. Елементом самостійної роботи також є участь студентів у студентських олімпіадах та конференціях та є ще одним мотивуючим фактором під час вивчення анатомії людини.

Таким чином, серед психологічних особливостей викладання іноземним студентам є ряд труднощів, здолання яких потребує від викладача знання специфіки національного характеру, менталітету іноземних студентів, а також особистої емоційної стабільності.

Викладачі англомовних груп повинні мати можливість систематично підвищувати власний рівень володіння англійською мовою шляхом проходження відповідних курсів, участю у конференціях, де обговорюються проблеми особливостей викладання іноземною мовою.

ТРУДОЩІ ВИКЛАДАННЯ МІКРОБІОЛОГІЇ, ВІРУСОЛОГІЇ ТА ІМУНОЛОГІЇ ІНОЗЕМНИМ УКРАЇНОМОВНИМ СТУДЕНТАМ

Д.В. Ротар, А.В. Гуменна, О.О. Бліндер, В.С. Джурак

Кафедра мікробіології та вірусології Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці Основне завдання, яке стоїть перед вітчизняними вищими навчальними закладами, – підготовка медичних спеціалістів з високими професійними та гуманітарними якостями, здатних ефективно працювати як над досягненням основної мети – збереження і зміцнення здоров'я населення держави, так і розв'язанням конкретних, перш за все, пріоритетних медико-соціальних проблем, у тому числі і проблем інфекційної захворюваності. Крім

підготовки вітчизняних медичних кадрів, не менш важливим завданням є і підвищення якості фахової підготовки іноземних громадян, що значною мірою визначає рейтинг навчального закладу як в Україні, так і в світі, тим більше, що кількість іноземних студентів у нашій країні із становленням її як самостійної держави значно збільшилась.

Навчальний процес на кафедрі мікробіології та вірусології побудований за цільовим принципом і орієнтований на кінцеву мету з урахуванням важливості знання етіологічних чинників інфекційного походження кожним студентом, незалежно від майбутньої спеціальності, оскільки раннє розпізнавання присутності інфекційного агента, організація і проведення лікування та їх профілактики реалізується, у першу чергу, лікарями загальної практики, а не інфекціоністами, тим більше, що в багатьох країнах такої спеціальності і не існує. У цьому навчальному році на кафедрі мікробіології та вірусології вперше розпочали навчання студенти-іноземці з Йорданії, яким предмет читається українською мовою. Для організації і виконання такої роботи слід взяти до уваги певні труднощі в підготовці лікарів з числа іноземних громадян: недосконале знання української мови, а також різноманітність та поширеність мікроорганізмів у країнах та регіонах майбутніх місць роботи випускників. Все це вимагає постійної розробки та впровадження в навчальний процес з іноземними студентами нових дидактичних технологій, нових підходів, форм і методів, що передбачають збільшення компактності навчального матеріалу при збереженні повного змістовного навантаження.

Подолання мовного бар'єру під час читання лекцій на кафедрі вирішується наданням студентам-іноземцям друкованих матеріалів чи електронних версій теми, що допоможе їм ознайомитись з лекцією напередодні, а під час лекції не втрачатиметься час на механічне переписування та переклад з української мови, що сприятиме кращому розумінню та засвоєнню інформації.

Варто зазначити, що опитування на практичних заняттях таких студентів доцільніше проводити двояко: усно та у вигляді тестового контролю, і аж ніяк не у письмовій формі, тому що їм доволі важко відтворити в текстовій формі українською мовою засвоєний матеріал. Щодо тестування, то його викладачі проводять з використанням бази КРОК з мікробіології, а засвоєння тестів студентами-іноземцями є кращим, ніж в інших, тому що вони мало уваги приділяють невірним відповідям, а відразу запам'ятовують вірний варіант, при чому, як в українській версії, так в перекладі на арабську, а, інколи, й на англійську.

Особлива увага приділяється засвоєнню практичних навичок, які аж ніяк не залежать від досконалого знання мови, а опираються на механічне запам'ятовування правил мікробіологічного дослідження при виконанні певного завдання із практичної роботи. Звичайно, при розгляді тих тем, де територіально можливо передбачити природній резервуар певного виду мікроорганізму, викладач більш детально розглядає зі студентами ці теми,

щоб вони краще засвоїли саме ті інфекції, з якими їм прийдеться працювати у тій країні, звідки вони родом.

Отже, індивідуальний підхід до викладання матеріалів із мікробіології, вірусології та імунології іноземними студентами, які навчаються українською мовою, сприяє якісному формуванню майбутнього спеціаліста та забезпечує посилення рейтингу Буковинського державного медичного університету серед світових навчальних медичних закладів.

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН

І.Т. Руснак, В.К. Ташук, О.Ю. Поліщук, В.Т. Кулачек

*Кафедра внутрішньої медицини, фізичної реабілітації та СМ
Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці*

Ефективність навчальної діяльності та психологічний комфорт іноземних студентів значною мірою залежать від швидкості адаптації до особливостей життя в чужій країні, чутливості оточення до їх потреб, розуміння та сприяння у допомозі. Навчання іноземних громадян потребує від викладачів відчуття особистісних характеристик кожного студента, по можливості індивідуальних підходів заохочення вивчення предмету.

Великою мірою результат освіти іноземних студентів залежить від високої компетентності, творчої активності викладачів. Вдосконалення сучасної концепції навчання вимагає застосування традиційних і нетрадиційних форм навчання.

Одним із шляхів оптимізації викладання і навчання студентів можуть бути рольові ігри. Студенти попереджаються заздалегідь (на попередньому занятті) про те, що частину наступного практичного заняття бажаючи зможуть спробувати себе у ролі викладача. Зазвичай студенти таку пропозицію сприймають радісно, виникає навіть декілька бажаючих, яких можна розподілити по часу впродовж одного або декількох занять. Викладачем пояснюються зобов'язання перед «новим» викладачем/-ами стосовно відповідальності підготовки до такого заняття, проведення об'єктивного оцінювання відповідей студентів на поставлені питання та задачі (остаточні оцінки в журнал виставляються зі згоди викладача). Нові обставини, з одного боку, стимулюють студента-викладача відмінно підготуватись до наступного заняття, самостійно розробити матеріали для використання (розвивається логічне та ситуаційне мислення), з іншого боку - решта учасників ділової гри заохочується таким чином краще відповісти, й можуть виконувати разом із викладачем роль арбітрів-експертів, оцінюючи правильність проведення заняття студентом-викладачем. Студенти відмічають виражене задоволення від проведення практичного заняття в такій формі. Застосування такого методу проведення заняття показує збільшення ефективності засвоєння навчального матеріалу студентами, значно підвищує їх зацікавленість і заохочує до вивчення предмета.

Необхідна постійна розробка та впровадження в навчальний процес з іноземними студентами нових дидактичних технологій, нових підходів, форм